

# Obsah

|                            |    |
|----------------------------|----|
| <b>Úvodem</b> .....        | 13 |
| Odkud a kam... ..          | 13 |
| Život, vědění a věda ..... | 15 |

## KAPITOLA 1

### **Co je a jak se dělá biodromální psychologie?**

|                                                |    |
|------------------------------------------------|----|
| (Základní pojmy a metody) .....                | 19 |
| Co je vývoj? .....                             | 19 |
| Hybné síly duševního vývoje .....              | 25 |
| Průběhové formy duševního vývoje .....         | 38 |
| Celoživotní duševní vývoj .....                | 49 |
| Základní linie biodromálního vývoje .....      | 55 |
| Jak se zkoumá celoživotní duševní vývoj? ..... | 63 |

## KAPITOLA 2

### **Jednání první: za oponou**

|                              |    |
|------------------------------|----|
| (Vývoj před narozením) ..... | 69 |
| A do světa... ..             | 72 |

## KAPITOLA 3

### **Nejdelší rok**

|                                                  |    |
|--------------------------------------------------|----|
| (Vývoj v kojeneckém období) .....                | 75 |
| Kojenec roste .....                              | 76 |
| Vývoj pohyblivosti a vnímání v prvním roce ..... | 78 |
| Vývoj inteligence .....                          | 80 |

|                                 |    |
|---------------------------------|----|
| Kojenec mezi lidmi .....        | 82 |
| Psychologické narození .....    | 86 |
| Celý člověk je ústy .....       | 91 |
| Jiný kraj – jiný mrav .....     | 95 |
| Co vydrží takový kojenec? ..... | 99 |

## KAPITOLA 4

**Na vlastních nohou**

|                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------|-----|
| (Vývoj ve věku batolete – od prvních do třetích narozenin) .....           | 101 |
| Jak rosteme a jak je to s tím batolením? .....                             | 101 |
| Začínáme doopravdy mluvit .....                                            | 102 |
| Jak si batole hraje? .....                                                 | 103 |
| Pokroky ve škole myšlení .....                                             | 105 |
| Společenský život batolete .....                                           | 106 |
| Jiný kraj – jiný mrav ( <i>dokončení</i> ) .....                           | 110 |
| Hrníček .....                                                              | 111 |
| Já jsem já! .....                                                          | 112 |
| Ne a nechci!<br>( <i>Negativistické stadium ve vývoji batolete</i> ) ..... | 113 |
| Svoboda v řádu .....                                                       | 116 |

## KAPITOLA 5

**Kouzelný svět předškoláka**

|                                                                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| (Vývoj dítěte od 3 do 6 let) .....                                                                            | 119 |
| Tělesný vývoj a pohyblivost .....                                                                             | 120 |
| Nastupuje matematika<br>( <i>Rozumový vývoj předškolního dítěte</i> ) .....                                   | 121 |
| Dítě mezi dětmi .....                                                                                         | 125 |
| Fantazie, fantazie, fantazie!<br>( <i>Hra, výtvarný projev a pohádka v životě předškolního dítěte</i> ) ..... | 127 |
| Sám sobě soudcem<br>( <i>Vývoj svědomí u předškoláka</i> ) .....                                              | 133 |
| Já s tátou, já s mámou .....                                                                                  | 135 |
| Tak pravil Freud... ..                                                                                        | 138 |
| Odvaha – a strach .....                                                                                       | 142 |

## KAPITOLA 6

**Střízlivý realista**

|                                                       |     |
|-------------------------------------------------------|-----|
| (Vývoj v mladším školním věku – od 6 do 11 let) ..... | 145 |
|-------------------------------------------------------|-----|

|                                   |     |
|-----------------------------------|-----|
| Tělesný vývoj školáka .....       | 146 |
| Co znamená mítí filipa .....      | 148 |
| Jaké je to ve škole? .....        | 150 |
| Co s načatým odpolednem? .....    | 155 |
| Kluci a holky – muži a ženy ..... | 157 |
| Doma přece jen nejlíp .....       | 159 |
| Co dokážu ve velkém světě? .....  | 162 |

## KAPITOLA 7

**Čas první lásky**

|                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| (Pubescence – období od 11 do 15 let) .....                                         | 169 |
| Metamorfóza<br>( <i>Tělesný vývoj v pubescenci</i> ) .....                          | 171 |
| Tak myslí vědci<br>( <i>Vývoj inteligence v pubescenci</i> ) .....                  | 174 |
| Volný čas .....                                                                     | 176 |
| Život na sopce .....                                                                | 177 |
| Přijmout svou tvář .....                                                            | 178 |
| Já a vy – já a my<br>( <i>Pubescentovy vztahy k rodičům a k vrstevníkům</i> ) ..... | 181 |
| Zamilovanost – a sexualita .....                                                    | 184 |
| Křehké ideály .....                                                                 | 188 |

## KAPITOLA 8

**Na vrcholu mládí**

|                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| (Adolescence – vývoj od 15 do 20–22 let) .....                                   | 191 |
| Na vrcholu krásy<br>( <i>Tělesný vývoj v adolescenci</i> ) .....                 | 193 |
| Na vrcholu inteligence? .....                                                    | 194 |
| Nemám čas! .....                                                                 | 200 |
| Láska a sexualita dospívajících .....                                            | 202 |
| Dobro – zlo – spravedlnost<br>( <i>Mravní vývoj v adolescenci</i> ) .....        | 210 |
| Generace proti generaci .....                                                    | 212 |
| Kdo doopravdy jsem?<br>( <i>Adolescentní hledání a budování identity</i> ) ..... | 216 |
| Ažyl v zemi nikoho<br>( <i>Adolescentní moratorium</i> ) .....                   | 223 |
| Rituály dospělosti .....                                                         | 225 |

KAPITOLA 9

**Zlatá dvacátá léta**

|                                                                                         |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| (Vývoj ve věku od 20 do 30 let) .....                                                   | 229 |
| Tělesný vývoj .....                                                                     | 232 |
| Pracovní a společenské uplatnění dvacátníků .....                                       | 234 |
| Jak si být blízko a jak blízko si být?<br>( <i>Erotika, sexualita, intimita</i> ) ..... | 238 |
| Vezmeme se – co jiného? .....                                                           | 245 |
| Mladá rodina .....                                                                      | 257 |
| První manželství – první rozvod .....                                                   | 264 |

KAPITOLA 10

**Životní poledne**

|                                       |     |
|---------------------------------------|-----|
| (Vývoj člověka od 30 do 40 let) ..... | 271 |
| Děti a my, my a děti .....            | 273 |
| Krise životního středu .....          | 276 |

KAPITOLA 11

**Druhý dech**

|                                 |     |
|---------------------------------|-----|
| (Vývoj mezi 40 a 50 lety) ..... | 289 |
| Tělo, čas a smrt .....          | 290 |
| Čtyřicátník v zaměstnání .....  | 296 |
| Žena a muž po čtyřicítce .....  | 299 |
| Mezi generacemi .....           | 304 |
| Amerika kontra stáří?! .....    | 310 |

KAPITOLA 12

**Jaké je to po padesátce?**

|                                   |     |
|-----------------------------------|-----|
| (Vývoj od 50 do 60 let) .....     | 313 |
| Tělesné změny po padesátce .....  | 314 |
| Duševní úpadek – nebo růst? ..... | 320 |
| Žena v muži – muž v ženě .....    | 327 |
| Umíme stárnout? .....             | 329 |

KAPITOLA 13

**Přidat léta k životu – přidat život k létům**

|                                    |     |
|------------------------------------|-----|
| (Životní cesta po šedesátce) ..... | 331 |
| Tělesná involuce .....             | 333 |

|                                  |     |
|----------------------------------|-----|
| Duševní involuce .....           | 337 |
| Hrajme dál! .....                | 345 |
| Kvete láska v každém věku? ..... | 351 |
| Stáří a víra .....               | 357 |
| Stáří u mladých .....            | 358 |

## KAPITOLA 14

**Nakonec o smrti...**

|                                                                |            |
|----------------------------------------------------------------|------------|
| <i>„... ve chvíli, kdy už podává své černé zrcadlo.“ .....</i> | <i>363</i> |
| Jak jde smrt s námi životem .....                              | 366        |
| Umírání a smrt – těch druhých .....                            | 372        |
| Ve stínu smrti .....                                           | 375        |
| Integrita – nebo zoufalství .....                              | 380        |
| Ohlédnutí .....                                                | 382        |

|                                                      |            |
|------------------------------------------------------|------------|
| <b>Vybraná použitá a doporučená literatura .....</b> | <b>385</b> |
|------------------------------------------------------|------------|

|                       |            |
|-----------------------|------------|
| <b>Rejstřík .....</b> | <b>387</b> |
|-----------------------|------------|